

This is a pre-print copy. Please see final version (Reuneker, 2024) in Onze Taal 6: 62-63.

Taalwetenschapper Alex Reuneker beheert een website waarop alle bezoekers hun vaardigheden in werkwoordspelling kunnen aanscherpen. Daardoor heeft hij als geen ander zicht op wat er mis kan gaan.

Geshopt tot je dropt

Het spellen van werkwoorden uit het Engels

We *instaën* en *gamen* er flink op los, we *updaten* een tekst, *deleten* een passage en na al dat werk is er in het weekend tijd om te *partyen* en misschien zelfs wel te *twerken*. Engelse werkwoorden hebben een prominente plek veroverd in ons dagelijks taalgebruik. Ze worden vervoegd als Nederlandse werkwoorden, maar daarmee begint vaak de ellende. Want hoe schrijf je dat je iets op Instagram geplaatst hebt? *Instade* je dan? Heb je *geïnstaad*?

Top-tien

De werkwoordvervoeging van Engelse leenwoorden is dus nog niet zo makkelijk. Dat weet ik uit eigen ervaring, ik moet bijvoorbeeld altijd even goed nadenken wanneer *stress* een dubbele s krijgt (als zelfstandig naamwoord, zoals in ‘Hij heeft vandaag stress.’) en wanneer een enkele (als werkwoord in ‘Hij strest vandaag.’), maar ook dankzij mijn website Gespeld.nl. Ik heb die site in 2013 opgezet als hulpmiddel voor iedereen die moeite heeft met spelling. Honderden mensen maken daar dagelijks gebruik van en een mooie bijvangst is dat we met data-analyses nu precies kunnen zien waar de grootste knelpunten zitten. De allermoeilijkste Engelse werkwoorden? Dat zijn deze, met tussen haakjes het percentage foute antwoorden:

1. geproductet (89%)
2. ge-sms't (83%)
3. hypeten (82%)
4. mergede (81%)
5. rateten (80%)
6. leaset (78%)
7. tradet (78%)
8. gecopywritet (77%)
9. gecoproductet (77%)
10. backspacete (77%)

Het goede nieuws is: het gaat vaak wél goed. Veel werkwoorden met een Engelse bron blijken niet moeilijker te vervoegen dan woorden met een Nederlandse oorsprong. Als je weet dat je *hij werkte* schrijft, weet je ook dat het is: *hij twerkte*. Uit de online-oefeningen blijkt dat vergelijkbare woorden als *geshopt*, *streamt*, *gecrossfit*, *trainde*, *partyt* en *instagramt* inderdaad weinig problemen opleveren. Maar bij drie categorieën werkwoorden is het een stuk lastiger om de vervoeging te bepalen.

1. *Gamen, updaten*

werkwoorden waarvan de stam op een -e eindigt

In bijna de helft van de opgaven binnen deze categorie gaat het mis. En dat hoeft eigenlijk niet. Want laten we even teruggaan naar de basis. De vervoeging van Engelse werkwoorden komt voor een groot deel overeen met de vervoeging van oude, vertrouwde werkwoorden. Je kunt daarbij de volgende drie stappen zetten:

stap 1 Bepaal de stam. Dat is in principe het hele werkwoord minus *-en*:

- *verhuizen* > *verhuiz*
- *werken* > *werk*

Maar bij Engelse leenwoorden is de stam het hele Engelstalige werkwoord, want als er een *e* staat, heb je die vaak nodig voor de uitspraak.

- *gamen* > *game*
- *deleten* > *delete*

stap 2 Bepaal de ik-vorm.

- *(ik) verhuis*
- *(ik) werk*
- *(ik) game*
- *(ik) delete*

stap 3 Je hebt nu de stam en de ik-vorm paraat. Spreek eerst de stam uit en let op de laatste klank.

- Trillen je stembanden een beetje (zoals bij de *z* en de *m*)? Schrijf dan een *d* achter de ik-vorm:
 - *verhuisde, is verhuisd*
 - *gamede, heeft gegamed*
- Trillen je stembanden niet (zoals bij de medeklinkers van *'t kofschip* of tegenwoordig ook wel: *'t sexy fokschaap*)? Schrijf dan een *t* achter de ik-vorm:
 - *werkte, heeft gewerkt*
 - *delete, heeft gedeletet*

Bij schrijfwijzen als *updatete* en *gedeletet* geeft dat zo'n raar woordbeeld dat mensen al snel denken: dat kan niet kloppen. Maar het klopt dus wel.

2. baseballen, basketballen

Werkwoorden met dubbele medeklinkers

Soms is het niet duidelijk of de ik-vorm op een enkele of dubbele medeklinker eindigt. Bij dat soort werkwoorden gaat het in zo'n 40 procent van de gevallen mis. Het schoolvoorbeeld is *basketballen-baseballen*. Als we het stappenplan hierboven doorlopen, is duidelijk dat de stam bij beide werkwoorden eindigt op een *l*, en dat dat in de verleden tijd gevolgd moet worden op *-d(e)*. Maar bij stap 2 wordt het moeilijk, want wat is de ik-vorm?

Voor de ik-vorm moet je bepalen: heb ik de extra medeklinker nodig voor de uitspraak? En dan zie je dat het is:

- *ik basketbal* (*bal* klinkt daar gelijk aan bijvoorbeeld de laatste lettergreep in *ik voetbal*)
- *ik baseball* (dat is met dubbel-*l* omdat het in de laatste lettergreep niet klinkt als het Nederlandse woord *bal* maar het Engelse *ball*)

En zo weet je vervolgens dat het is:

- *basketbalde, heeft gebasketbald*
- *baseballde, heeft gebaseballd*

En ook dat het is:

- *diste, heb gedist* (omdat het is: *ik dis*)
- *passte, heb gepast* (omdat het is: *ik pass*; die dubbel-s heb je nodig voor de Engelse klank)

En bij *stressen*, het werkwoord waar ik dus zelf altijd over moet nadenken, is het via deze redenering dus: *streste, gestrest*. Het gekke is dat er op deze manier twee vormen ontstaan: wie *stress* ervaart (het zelfstandig naamwoord met dubbel-s), is *gestrest* (het werkwoord met één s). Niet gek dus dat menigeen *struggelt* met leenwoorden.

Daarbij kan de uitspraak in de loop van de tijd veranderen. Veel Nederlandstaligen spreken bijvoorbeeld *baseballen* inmiddels wel degelijk uit met het Nederlandse *bal* (om over regionale variatie nog maar te zwijgen). Daarom zou het best kunnen dat de naslagwerken van de toekomst bijvoorbeeld zullen vermelden: *baseballen, basebalde, gebasebald*. Maar voorlopig is de standaard nog een uitspraak die meer lijkt op het Engels.

3. *recyclen, googelen*

Eindigt de ik-vorm op *-le* of *-el*?

In zo'n 20 procent van de gevallen gaat het mis bij werkwoorden als *recyclen* (*ik recycle*) en *googelen* (*ik googel*). Waarom schrijven we eigenlijk *googelen* (met *el*) terwijl we dat op *Google* doen (met *le*)? Dat komt doordat we dat werkwoord zó vaak hebben gebruikt dat de infinitief vernederlandst is. Zo gebeurde dat ook met *shuffelen* (van *shuffle*) en *bottelen* (van *bottle*). Maar bijvoorbeeld niet bij *samplen* en dus *recyclen*. Het vervelende is: hieraan valt niet veel uit te leggen. Dit kun je het beste opzoeken in de woordenboeken.

Nu de vervoeging van uit het Engels geleende werkwoorden weinig geheimen meer voor je kent, heb je misschien al *geïnstaad* dat je *gepartyd* en *getwerkt* hebt. En twijfel je na deze tips nog altijd? Check dan de officiële spelling op Woordenlijst.org, oefen je spelling op Gespeld.nl of volg de werkwoordtraining van Onze Taal via [[Saskia voegt url nog toe](#)].

Alex Reuneker is universitair docent bij de opleidingen Taalwetenschap en Nederlandse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden en oprichter van de website Gespeld.nl.

Nail jij deze werkwoorden?*

1. Na een lange relatie Nino erop los. (*daten*, verleden tijd)
2. Candy Dulfer met haar vader, Hans Dulfer. (*battelen*, tegenwoordige tijd)
3. Tijdens de wintersport Sanne de berg af. (*carven*, verleden tijd)
4. Ze had eerder al in Oostenrijk (*paragliden*, voltooid deelwoord)
5. Peter de televisie wanneer zijn moeder zijn kamer binnenkomt. (*muten*, tegenwoordige tijd)
6. In een artikel wordt de directeur, maar hij blijft erg vaag over de gesprekken. (*quoten*, voltooid deelwoord)
7. Wat was dat een vervelende tenniswedstrijd! Mijn tegenstander heeft alleen maar! (*slicen*, voltooid deelwoord)
8. Een Amerikaanse rechter het Canadese Hoogerechtshof en stelt Google in het gelijk. (*overrulen*, tegenwoordige tijd)
9. Helaas is het niet meer na te gaan, want de foto's zijn (*deleten*, voltooid deelwoord)
10. De gespierde man wel twee keer per dag. (*exercisen*, verleden tijd)

* Oplossing: *datete, battelt, carvede, geparaglided, mutet, gequoot, geslicet, overrulet, gedeletet, exercisede*